

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Otrzyjcie już łzy płaczący

Author: Agnieszka Madeja

Citation style: Madeja Agnieszka. (2018). Otrzyjcie już łzy płaczący. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 254-255). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Otrzyście już łzy płaczący

O cytacie

Cytat to początkowe słowa pieśni WIELKANOCNEJ, które są także jej tytułem. Pochodzi ona z Małopolski Wschodniej i prawdopodobnie ma swoje źródło na KRESACH WSCHODNICH. Pojawia się w śpiewniku księdza Jana Kazimierza Siedleckiego. Publikacja nie podaje informacji na temat autora tekstu i muzyki utworu. Pierwsze wydanie *Śpiewniczka zawierającego pieśni kościelne z melodyami dla użytku młodzieży szkolnej* ukazało się w 1878 roku (2 lata wcześniej Siedlecki opublikował zbiór 64 pieśni bez nut). Utwór *Otrzyście już łzy płaczący* notuje także wśród sześciu pieśni wielkanocnych Karol Miarka w 1904 roku w zbiorze *Kantyczki. Kolędy i pastorałki w czasie Świąt Bożego Narodzenia po domach śpiewane z dodatkiem pieśni przygodnych w ciągu roku używanych*.

Pieśń opowiada o zwycięstwie Jezusa nad śmiercią. Chrystus mówił, że zmartwychwstanie, ale po Jego śmierci nikt o tym nie pamiętał, wszyscy oddali się cierpieniu i płaczowi. Tymczasem powinni się cieszyć, ponieważ Jezus powstał z martwych tak, jak to zapowiedział: „Wszyscy w Chrystusa wierzący, weselcie się, radujcie. / Bo zmartwychwstał samowładnie, jak przepowiedział dokładnie. / Alleluja, Alleluja! Niechaj zabrzmi Alleluja”. „Alleluja” to ‘okrzyk radości, który rozpoczyna lub kończy wiele psalmów i pieśni’. Można życzyć „Wesołego Alleluja!”, co znaczy „Wesołych Świąt Wielkanocnych!”.

Kolejne zwrotki opowiadają o wydarzeniach BIBLIJNYCH, które nastąpiły po zmartwychwstaniu: ukazanie się Jezusa Marii Magdalenie i innym kobietom czy Jego spotkanie z uczniami na drodze do Emaus. Pieśń daje nadzieję, że wyznawcy Chrystusa jak on zmartwychwstaną „I że potem już bezpiecznie z Bogiem żyć będziemy wiecznie”.

Teksty pieśni wielkanocnych zawierają wiele form archaicznych, słów uznawanych za przestarzałe, nieużywanych współcześnie, pojawiających się w innym niż obecnie znaczeniu. Utwory te stanowią dziedzictwo kultury polskiej. Osobliwości językowe powodują jednak, że pieśni są przeinaczane, błędnie wykonywane. Pierwszy wers *Otrzyście już łzy płaczący* brzmi: „Otrzyście już łzy płaczący, żale z serca wyzujcie”, ale wierni w kościele śpiewają: „Otrzyście już łzy płaczące, z żalu

serca wyzujcie”. Śpiewający nie wyczuwają funkcjonującego w tym wersie wołaczowego imiesłowu „płaczący” („wy, którzy płaciecie”) (Gorzkie żale... 2010), obce jest im też słowo „wyzuć coś”, które w *Słowniku języka polskiego* pod redakcją Jana Karłowicza, Adama Kryńskiego i Władysława Niedźwiedzkiego, wydanym w latach 1900–1927, zostało zdefiniowane jako ‘wyzbyć się czego, stracić, utracić co, zapomnieć o czym’.

Warto wiedzieć

- BIBLIA – zob. **A niechaj narodowie wżdy postronni znają, / Iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają!*
- KRESY, KRESY WSCHODNIE – wschodnie pogranicze dawnej Polski. Do II wojny światowej była to część polskiego terytorium, obecnie to obszar Ukrainy, Białorusi i Litwy.
- WIELKANOC – najstarsze i najważniejsze święto chrześcijańskie, pamiątka zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Jest to święto ruchome, które obchodzi się w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżyca. Symbolami są m.in.: wielkanocny baranek (może być np. z ciasta, cukru czy masła), zajac, kurczęta i pisanki (jaja ozdobione różnymi technikami).

Bibliografia

- Gorzkie żale, piękne słowa, 2010. [Z Janem Miodkiem rozmawia Judyta Watoła]. Dostępne w Internecie: wyborcza.pl/1,76842,7731299,Gorzkie_zale__piekne_slowa.html [dostęp: 31.01.2017].
- Miarka K., red., 1904: *Kantyczki. Kolędy i pastorałki w czasie Świąt Bożego Narodzenia po domach śpiewane z dodatkiem pieśni przygodnych w ciągu roku używanych*. Miłoków-Warszawa. Dostępne także w Internecie: <https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/1118/edition/986/content?ref=desc> [dostęp: 31.01.2017].
- Siedlecki J., 1880: *Śpiewniczek zawierający pieśni kościelne z melodyjami dla użytku młodzieży szkolnej*. Kraków. Dostępne także w Internecie: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=uc1.b5091183;view=1up;seq=5> [dostęp: 31.01.2017].
- http://www.bibliotekapiosenki.pl/Otrzyjcie_juz_lzy_placzacy [dostęp: 31.01.2017].